

До
Комисията по образованието и науката
при Народното събрание на РБългария
До
Консултативния съвет по законодателството
при Народното събрание на РБългария
До
Министъра на Образованието и науката

СТАНОВИЩЕ

на Ръководството на Хумболтовия съюз в България

относно

Проекта за „Закон за Национален институт по метеорология и хидрология“

Хумболтовият съюз в България е сдружение с нестопанска цел на български учени, удостоени с изследователски стипендии или награди от Германската фондация „Александър фон Хумболт“. Нашата основна мисия е да развиваме националната и световната наука и да съдействаме за умножаването на духовните и материалните богатства на нацията. В тази връзка бихме искали да вземем отношение към предложението Проект за „Закон за Национален институт по метеорология и хидрология“ по следните моменти:

1. Инициатива да се учредява един единствен научен институт със специален закон би следвало да се обмисли много внимателно. Законите за Българска академия на науките и за Селскостопанска академия не са аналогични, защото те са академични организации, включващи в структурата си много институти. **Ако този проект за закон се превърне в законодателен факт, при наличието на прецедент може да се очаква Народното събрание да приема индивидуални закони за десетки „Национални институти“.**

2. В Република България осигуряването на високи стандарти както за индивидуалния научен продукт, така и при възпроизвеждането на академичната среда, е заложено в съществуващото българско законодателство и се контролира от съответни органи. **Затова смятаме за безусловно необходимо, преди да се определи като научна организация със съответните правомощия за обучение на докторанти и провеждане на процедури по ЗРАСП, всеки институт да докаже своята компетентност според действащите в страната нормативи.**

3. В сегашния си вид **предлаганият закон съвместява в себе си характеристиките и на закон, и на правилник**, защото в него са включени редица текстове, които нямат законодателен характер (напр. детайлното описание на структурата и функционирането на дадения институт) и би следвало да се уредят с

подзаконов Правилник, а също и такива, които се покриват с уредени вече в други закони права, отношения и задължения (напр. Кодекса на труда, Закона за развитие на академичния състав в Република България).

4. Недопустимо е изключването на БАН от списъка на заинтересованите страни по този законопроект, тъй като до миналата година НИМХ е функционирал в рамките на БАН. Само в диалог с БАН би трябвало да се решава в каква степен НИМХ към МОН е „правоприемник“ на научните права и активи, а също и на материалната база на своя предшественик. Още повече, че на 03.12.2018 г. е създаден сходен институт в БАН.

5. Не са балансирани по съдържание двата централни члена, определящи правата и задълженията в дейността на НИМХ към МОН. Чл. 6. дава широки права на НИМХ за безплатен достъп до информация като постановява: *„За изпълнение на националните и международни дейности на НИМХ всички държавни органи, публични организации и търговки дружества с държавно участие в капитала са дължни да предоставят безвъзмездно и в пълен обем метеорологична наземна и радиолокационна информация, с която разполагат.“* Няма обаче реципрочност в задълженията на института, формулирани в чл. 7. Според ал. (1) *„НИМХ извършва безвъзмездно експертизи и информационни услуги в рамките на своята компетентност по искане и за нуждите на органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт“*, докато според ал. (2) и (3) за всички останали потребители услугите и информацията са платени, при това цените се определят от Научния съвет на НИМХ. **Това означава, че НИМХ би имал право на достъп до информационните бази и научни продукти на други изследователски институти, без те да имат същите права спрямо неговите. Дори нещо повече – неговият Научен съвет може да определя монополно високи цени на услугите за останалите потребители.** Такива формулировки предполагат неправомерно използване на публични средства и създават условия за въвеждане на протекционистки практики, които са недопустими в една демократична правова държава.

Надяваме се уважаемите членове на Парламента да обърнат внимание на посочените от нас недостатъци и да предприемат съответните действия за корекция на проекта на „Закон за Национален институт по метеорология и хидрология“.

Това становище е гласувано единодушно на заседание на Ръководството на Хумболтовия съюз в България, проведено на 11 декември 2019 г.

Председател на ХСБ:

проф. д-р Лора Тасева

Адрес за контакт: Лора Тасева, Институт за балканистика с Център по тракология при БАН, ул. „Московска“ 45, София 1000